

Załącznik nr 4

**Standardy realizacji wybranych form wsparcia
w ramach
Działania 10.1 RPO WD 2014-2020**

Wrocław, sierpień 2020 r.

Wstęp	3
1. Ogólne zasady realizacji wsparcia na rzecz wychowania przedszkolnego	3
2. Standardy realizacji wybranych form wsparcia	4
3. Katalog stawek maksymalnych.....	18
4. Inne szczególne wydatki	25

Wstęp

Niniejszy dokument ma na celu wyznaczyć standardy realizacji form wsparcia możliwych do realizacji w ramach ogłaszanych konkursów dla Działania 10.1 *Zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej*.

W przypadku działań nieopisanych w niniejszym dokumencie, sporządzając wniosek o dofinansowanie projektu, należy kierować się wskazanymi dokumentami oraz pozostałymi zapisami Regulaminu konkursów. Jednocześnie Wnioskodawca powinien przyjąć założenie, że Instytucja Organizująca Konkurs nie narzuca dodatkowych ograniczeń niż te wynikające z zapisów Regulaminu konkursów.

1. Ogólne zasady realizacji wsparcia na rzecz wychowania przedszkolnego

Celem interwencji EFS jest zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług świadczonych w OWP. Wsparcie udzielane w ramach RPO WD 2014-2020 na rzecz wychowania przedszkolnego powinno powodować:

- a) zwiększenie dostępu do wychowania przedszkolnego na obszarach o niskim stopniu upowszechnienia wychowania przedszkolnego;
- b) upowszechnienie wychowania przedszkolnego wśród dzieci w wieku przedszkolnym, w tym zwłaszcza wśród dzieci z niepełnosprawnościami;
- c) wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- d) poprawę jakości wychowania przedszkolnego.

Kategorią interwencji dla ogłaszanych konkursów w ramach Działania 10.1 jest kategoria interwencji 115, która odpowiada bezpośrednio celowi dążącemu do ograniczania i zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki, zapewnianiu równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia.

2. Standardy realizacji wybranych form wsparcia

W ramach ogłoszonych naborów istnieje możliwość realizacji następujących typów projektów:

10.1.A. Uruchamianie nowych miejsc, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami w istniejących lub nowych ośrodkach edukacji przedszkolnej, m.in. specjalnych i integracyjnych, uruchamianie nowych miejsc w innych formach wychowania przedszkolnego oraz dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.

Powyższe wsparcie powinno skutkować zwiększeniem liczby miejsc przedszkolnych podlegających pod konkretny organ prowadzący na terenie danej gminy/miasta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu (warunek nie dotyczy wsparcia na rzecz dzieci z niepełnosprawnościami). Liczba utworzonych w ramach udzielonego wsparcia nowych miejsc wychowania przedszkolnego odpowiada faktycznemu i prognozowanemu w perspektywie 3-letniej zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej w gminie/na terenie miasta, w których są one tworzone. Interwencja nie jest możliwa w sytuacji, gdy zapotrzebowanie na usługi edukacji przedszkolnej w obszarze objętym działaniami projektowymi może być zaspokojone przy dotychczasowej liczbie miejsc wychowania przedszkolnego.

W przypadku projektu zakładającego utworzenie nowego OWP lub nowych miejsc w istniejącym OWP Beneficjent będzie zobowiązany przedstawić dokument potwierdzający maksymalną dopuszczalną liczbę miejsc przedszkolnych w placówce objętej projektem, np. opinię sanitarną Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego wydaną przed rozpoczęciem funkcjonowania OWP wspieranego w projekcie lub przed rozpoczęciem funkcjonowania nowych miejsc przedszkolnych. Dokument należy przedstawić wraz z wnioskiem o płatność, w którym w postępie rzeczowym wskazano na rozpoczęcie działalności OPW/nowych miejsc w OWP.

Wnioskodawca, na etapie przygotowywania wniosku o dofinansowanie, jest zobowiązany do opracowania *Diagnozy zapotrzebowania na nowe miejsca przedszkolne*. *Diagnoza* powinna dotyczyć terenu gminy/miasta oraz, jeśli dotyczy, OWP podlegającego/podlegających pod dany organ prowadzący, planowany/planowane do objęcia wsparciem. *Diagnoza* powinna wykazać, że liczba utworzonych w ramach udzielonego wsparcia nowych miejsc wychowania przedszkolnego odpowiada faktycznemu i prognozowanemu w perspektywie 3-letniej zapotrzebowaniu na usługi edukacji przedszkolnej w gminie/na terenie miasta, na których są one tworzone. *Diagnoza* musi zostać opracowana w porozumieniu z samorządem gminnym, na terenie którego będzie realizowany projekt oraz uwzględnić plany samorządu gminnego w zakresie tworzenia nowych miejsc przedszkolnych np. na podstawie ustalonej przez samorząd gminny sieci przedszkolnej (o ile została ustalona). *Diagnoza* musi być zatwierdzona przez organ prowadzący przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. *Diagnoza* nie jest załączana do wniosku o dofinansowanie ale powinna być dostępna m.in. podczas kontroli projektu.

Najważniejsze wnioski z *Diagnozy* powinny być zawarte w części 3.1.1 *Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu* we wniosku o dofinansowanie. Do wniosku o dofinansowanie należy załączyć oświadczenie lub zawrzeć je w treści wniosku, że przeprowadzona *Diagnoza zapotrzebowania na nowe miejsca przedszkolne* potwierdza, że liczba nowo utworzonych w ramach projektu miejsc wychowania przedszkolnego odpowiada faktycznemu i prognozowanemu w perspektywie 3-letniej zapotrzebowaniu na tego typu usługi na obszarze realizacji projektu i została ona zatwierdzona przez organ prowadzący oraz uwzględnia plany samorządu gminnego w zakresie tworzenia nowych miejsc przedszkolnych na obszarze realizacji projektu.

Wnioskodawca jest zobowiązany do **zachowania trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc wychowania przedszkolnego, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu**, określonej w umowie o dofinansowanie projektu. Trwałość jest rozumiana jako instytucjonalna gotowość OWP do świadczenia usług przedszkolnych w ramach utworzonych w projekcie miejsc wychowania przedszkolnego, finansowana

ze środków innych niż europejskie. Liczba zadeklarowanych w arkuszu organizacyjnym placówki miejsc wychowania przedszkolnego uwzględnia dokładną liczbę miejsc utworzonych w projekcie. Deklaracja w zakresie zachowania trwałości powinna być zawarta w treści wniosku o dofinansowanie.

Nowe miejsca wychowania przedszkolnego są tworzone:

- a) w istniejącej bazie oświatowej, w tym np.: w budynkach po byłych placówkach oświatowych, pomieszczeniach domów kultury, żłobkach, itd., albo
- b) w budynkach innych niż wymienione w punkcie a), w tym np.: zlokalizowanych przy urzędach gminy, w pomieszczeniach remiz strażackich, w pomieszczeniach ośrodków zdrowia, albo
- c) w funkcjonujących OWP, albo
- d) w nowej bazie lokalowej.

Wydatki na inwestycje infrastrukturalne w nowej bazie lokalowej mogą być ponoszone, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- a) organ prowadzący nie dysponuje infrastrukturą, która byłaby możliwa do wykorzystania na potrzeby edukacji przedszkolnej bądź jej wykorzystanie jest nieracjonalne;
- b) potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb i trendów demograficznych w ujęciu terytorialnym (w perspektywie kolejnych 3 lat);
- c) infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania lub w przypadku braku możliwości jej zastosowania wykorzystano mechanizm racjonalnych usprawnień, zgodnie z warunkami określonymi w Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji.

W ramach projektów ukierunkowanych na tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego, możliwe są działania obejmujące następujące kategorie wydatków:

- a) dostosowanie lub adaptacja pomieszczeń (rozumiana zgodnie z Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata

2014-2020), w tym m. in. do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania lub w przypadku braku możliwości jej zastosowania wykorzystano mechanizm racjonalnych usprawnień, zgodnie z warunkami określonymi w Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji;

- b) dostosowanie istniejącej bazy lokalowej przedszkoli do nowo tworzonych miejsc wychowania przedszkolnego;
- c) zakup i montaż wyposażenia, w tym mebli, wyposażenia wypoczynkowego, sprzętu TIK, oprogramowania;
- d) zakup pomocy dydaktycznych, specjalistycznego sprzętu lub narzędzi (o ile narzędzia te nie są zapewniane w sposób bezpłatny przez instytucje publiczne np. Instytut Badań Edukacyjnych lub Ośrodek Rozwoju Edukacji) dostosowanych do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i czynników środowiskowych wpływających na ich funkcjonowanie w OWP, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy dydaktycznych, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania lub w przypadku braku możliwości jej zastosowania wykorzystano mechanizm racjonalnych usprawnień, zgodnie z warunkami określonymi w Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji.;
- e) budowa, wyposażenie i montaż placu zabaw wraz z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem;
- f) modyfikacja przestrzeni wspierająca rozwój psychoruchowy i poznawczy dzieci;
- g) zapewnienie przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy działalności bieżącej nowo utworzonego miejsca wychowania przedszkolnego, w tym: koszty wynagrodzenia nauczycieli i personelu zatrudnionego w OWP, koszty żywienia dzieci;
- h) inne wydatki, o ile są niezbędne do uczestnictwa konkretnego dziecka w wychowaniu przedszkolnym oraz prawidłowego funkcjonowania OWP.

Istnieje możliwość finansowania działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFS, przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy.

UWAGA!

Wnioskodawcy, którzy planują finansowanie działalności bieżącej ze środków EFS przez okres do 12 miesięcy, są zobowiązani do wyodrębnienia w harmonogramie rzeczowo-finansowym realizacji projektu ETAPU działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego uwzględniającego okres finansowania działalności bieżącej nowoutworzonych miejsc przedszkolnych. Ponadto w treści wniosku o dofinansowanie Wnioskodawca jest zobowiązany do zawarcia deklaracji dotyczącej okresu finansowania działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego w przykładowej formie: „deklaruję, że okres finansowania X (liczba miejsc przedszkolnych) nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego rozpocznie się w dniu: .... (data dzienna) i zakończy z dniem: ..... (data dzienna)”. Wnioskodawca, w przypadku otrzymania dofinansowania projektu, będzie miał możliwość aktualizacji okresu finansowania działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc przedszkolnych w pierwszym wniosku o płatność złożonym do IZ RPO w związku z uruchomieniem realizacji projektu (wniosek o pierwszą zaliczkę).

Korzystanie z finansowania działalności bieżącej nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego ze środków EFS w ramach projektu obliuguje organ prowadzący OWP do złożenia oświadczenia w treści wniosku o dofinansowanie, że działalność bieżąca w zakresie projektu nie będzie dofinansowana z krajowych środków publicznych, przeznaczonych na finansowanie wychowania przedszkolnego.

W przypadku publicznych i niepublicznych OWP prowadzonych przez podmioty inne niż JST, we wniosku o dofinansowanie należy zadeklarować, że informacje dotyczące liczby dzieci korzystających z nowo utworzonych w ramach projektu EFS miejsc wychowania przedszkolnego nie będą uwzględniane przez organ prowadzący w przekazywanych comiesięcznie organowi dotującemu sprawozdaniach w okresie do 12 miesięcy finansowania działalności bieżącej nowo tworzonych miejsc w ramach projektu EFS. Jedynie w stosunku

do nowo utworzonych miejsc w ramach projektu podmiot nie może występować o dotację z budżetu gminy w okresie realizacji projektu, gdyż wydatki na finansowanie działalności bieżącej są pokrywane ze środków projektowych. Może to robić natomiast wobec dotychczasowej (pozostałej) liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym i na tę grupę dzieci uzyskiwać nadal dotacje z budżetu gminy. Po zakończeniu finansowania projektowego możliwe jest uzyskanie dotacji także na dzieci korzystające wcześniej z miejsc przedszkolnych utworzonych z EFS.

W ramach typu projektu A Wnioskodawca ma możliwość dostosowania istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami. Działanie to może być realizowane samodzielnie. W przypadku realizacji wsparcia polegającego na dostosowaniu miejsc przedszkolnych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami interwencja nie musi skutkować zwiększeniem liczby miejsc przedszkolnych podlegających pod konkretny organ prowadzący na terenie danej gminy/miasta w stosunku do danych z roku poprzedzającego rok rozpoczęcia realizacji projektu.

Potrzeba dostosowania miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami musi wynikać z przeprowadzonej diagnozy potrzeb i stopnia niedostosowania OWP do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami. Diagnoza potrzeb i stopnia niedostosowania OWP do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami powinna być przygotowana i przeprowadzona przez OWP lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym. Podmiot przeprowadzający diagnozę może skorzystać ze wsparcia instytucji systemu wspomaganie pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej. Diagnoza musi być zatwierdzona przez organ prowadzący przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. Diagnoza nie jest załączana do wniosku o dofinansowanie ale powinna być dostępna m.in. podczas kontroli projektu przez IZ RPO WD. Najważniejsze wnioski wynikające z Diagnozy powinny być zawarte w opisie projektu wraz z oświadczeniem Wnioskodawcy, że w/w Diagnoza została zatwierdzona przez organ prowadzący.

W ramach dostosowania miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami Wnioskodawca może ponosić kategorie wydatków wskazanych powyżej w punktach a – h, jednak wyłącznie w zakresie bezpośrednio wynikającym z Diagnozy potrzeb i stopnia niedostosowania OWP do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami.

10.1.B. Dodatkowe zajęcia edukacyjne i specjalistyczne mające na celu rozwój dzieci na wczesnym etapie edukacji, poprzez rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów oraz zwiększające szanse edukacyjne dzieci.

Wykaz dodatkowych zajęć obejmuje:

- a) zajęcia specjalistyczne takie jak: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym;
- b) zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju w rozumieniu Prawa oświatowego;
- c) zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy, np. gimnastyka korekcyjna;
- d) zajęcia rozwijające u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencje kluczowe oraz umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy (tj. umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi, TIK, umiejętności rozumienia, kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy).

Wszystkie możliwe do realizacji w ramach konkursów dodatkowe zajęcia powinny być prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci w wieku przedszkolnym objętych wsparciem.

Dodatkowe zajęcia edukacyjne i specjalistyczne powinny wynikać ze zdiagnozowanych deficytów w edukacji przedszkolnej w konkretnej gminie/mieście, z uwzględnieniem możliwości ich kontynuacji, np. przez nauczycieli wychowania przedszkolnego

po zakończeniu realizacji projektu oraz ze zdiagnozowanego zapotrzebowania danego OWP.

Diagnoza w zakresie zapotrzebowania na dodatkowe zajęcia powinna być przygotowana i przeprowadzona przez OWP lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym. Podmiot przeprowadzający diagnozę może skorzystać ze wsparcia instytucji systemu wspomaganie pracy OWP lub szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej.

Diagnoza musi być zatwierdzona przez organ prowadzący przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. *Diagnoza* nie jest załączana do wniosku o dofinansowanie ale powinna być dostępna m.in. podczas kontroli projektu przez IZ RPO WD. Najważniejsze wnioski wynikające z *Diagnozy* powinny być zawarte w opisie projektu wraz z oświadczeniem Wnioskodawcy, że w/w *Diagnoza* została zatwierdzona przez organ prowadzący.

Dodatkowe zajęcia specjalistyczne (korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym) oraz zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju w publicznych OWP mogą być realizowane w czasie bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, wynikającego z przepisów Prawa oświatowego i ustawy o finansowaniu zadań oświatowych.

Powyższe zajęcia, zarówno w publicznych OWP jak i niepublicznych OWP, muszą być realizowane zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach. W przypadku zaplanowania w projekcie dodatkowych zajęć specjalistycznych w publicznych i niepublicznych OWP należy zadeklarować realizację tych zajęć zgodnie z Rozporządzeniem MEN w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Dodatkowe zajęcia stymulujące rozwój psychoruchowy (np. gimnastyka korekcyjna) w publicznych OWP powinny być realizowane poza czasem bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, wynikającym z przepisów Prawa oświatowego i ustawy o finansowaniu zadań oświatowych, chyba, że potrzeba realizacji tych zajęć wynika z potrzeby rozszerzenia

zakresu zajęć specjalistycznych lub zajęć w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju – wówczas mogą być realizowane w czasie bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki.

Dodatkowe zajęcia rozwijające u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencje kluczowe oraz umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy (tj. umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi, TIK, umiejętności rozumienia, kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy) powinny być realizowane w publicznych OWP poza czasem bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki, wynikającym z przepisów Prawa oświatowego i ustawy o finansowaniu zadań oświatowych. W przypadku planowania dodatkowych zajęć z zakresu kształtowania kompetencji kluczowych i umiejętności uniwersalnych, w szczególności dodatkowych zajęć z języka angielskiego, należy mieć na uwadze, że program tych zajęć powinien wykraczać poza program wynikający z podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

Dodatkowe zajęcia rozwijające u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencje kluczowe oraz umiejętności uniwersalne niezbędne na rynku pracy (tj. umiejętności matematyczno-przyrodnicze, umiejętności posługiwania się językami obcymi, TIK, umiejętności rozumienia, kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, krytyczne myślenie, rozwiązywanie problemów, umiejętność uczenia się, umiejętność pracy zespołowej w kontekście środowiska pracy) mogą być realizowane w szczególności poprzez:

- a) realizację projektów edukacyjnych w OWP;
- b) realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wychowawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla dzieci w wieku przedszkolnym mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia przedszkolnego dla danego etapu edukacyjnego;
- c) realizację różnych form rozwijających uzdolnienia w wieku przedszkolnym;
- d) organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla dzieci w wieku przedszkolnym;

- e) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach POKL;
- f) realizację zajęć organizowanych poza OWP.

Zakres tematyczny projektu edukacyjnego finansowanego ze środków EFS może wykraczać poza treści nauczania określone w podstawie programowej wychowania przedszkolnego. Projekt edukacyjny finansowany ze środków EFS może być realizowany jako projekt interdyscyplinarny, łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin.

Dodatkowe zajęcia mogą być adresowane do wszystkich dzieci danego OWP, niezależnie od liczby nowo utworzonych miejsc przedszkolnych, pod warunkiem, że w analogicznym zakresie obszarowym co do treści i odbiorców, nie były finansowane od co najmniej 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (średniomiesięcznie). Przy czym, jeśli w okresie od co najmniej 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie, dzieci uczestniczyły w zajęciach dodatkowych np. w zakresie gimnastyki korekcyjnej, to w ramach realizowanego projektu EFS istnieje możliwość sfinansowania zajęć z tego zakresu tylko dla dzieci przystępujących do projektu - czyli de facto dla dzieci, dla których są tworzone nowe miejsca wychowania przedszkolnego. "W analogicznym zakresie" oznacza zajęcia realizowane w analogicznym zakresie obszarowym (np. logopeda, gimnastyka korekcyjna, angielski), co do treści i odbiorców (ogólnej liczby dzieci w OWP). Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez OWP (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez OWP w okresie 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (średniomiesięcznie). Warunek nie dotyczy działań zrealizowanych w ramach programów rządowych.

We wniosku o dofinansowanie należy zadeklarować, że zaplanowane w projekcie zajęcia dodatkowe nie były finansowane w analogicznym zakresie obszarowym co do treści i odbiorców od co najmniej 12 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie projektu.

Finansowanie realizacji dodatkowych zajęć w OWP, w których zostały utworzone nowe miejsca wychowania przedszkolnego lub dostosowane do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, może się odbywać się przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy. Warunek nie dotyczy dodatkowej oferty edukacyjnej dla dzieci z niepełnosprawnościami tj. finansowanie dodatkowych zajęć dla dzieci z niepełnosprawnościami w OWP, w którym nie zostały utworzone nowe miejsca przedszkolne, może trwać przez cały okres realizacji projektu.

W celu upowszechnienia wychowania przedszkolnego wśród dzieci z niepełnosprawnościami możliwe jest finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta dziecka, dostosowanie posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych, zakup pomocy dydaktycznych lub wyposażenia adekwatnych do specjalnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną diagnozę potrzeb dziecka. Mechanizm racjonalnych usprawnień został opisany w Regulaminie konkursu.

W projektach realizowanych w ramach działania 10.1 nie ma możliwość realizacji wsparcia skierowanego bezpośrednio do rodziców/opiekunów prawnych. Istnieje możliwość uczestnictwa rodziców/opiekunów prawnych w zajęciach specjalistycznych skierowanych do dzieci, ale jedynie w przypadku, gdy obecność rodzica/opiekuna prawnego jest niezbędna do realizacji celu edukacyjnego/terapeutycznego tych zajęć.

Nie występuje limit wydatków na realizację zajęć dodatkowych.

10.1.C. Doskonalenie umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli ośrodków wychowania przedszkolnego, niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi, w szczególności w zakresie współpracy nauczycieli z rodzicami, w tym radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Wsparcie może być realizowane zwłaszcza przez:

- a) doradztwo, kursy, szkolenia doskonalące, w tym z wykorzystaniem pracy trenerów przeszkolonych w ramach PO WER oraz studia podyplomowe spełniające wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa

Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela oraz inne formy podwyższenia kwalifikacji pod kątem rozwijania u dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych oraz umiejętności uniwersalnych niezbędnych na rynku pracy, jak też właściwego wykorzystania narzędzi wspierających pomoc psychologiczno-pedagogiczną;

- b) wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli;
- c) współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np. specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, ośrodkami wychowania przedszkolnego i szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami (m.in. praktyki, staże);
- d) staże i praktyki nauczycieli realizowane we współpracy z podmiotami z otoczenia szkoły lub placówki systemu oświaty albo instytucjami wspomagającymi przedszkola;
- e) realizacja w OWP programów wspomagania,
- f) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach POKL oraz w latach 2014-2020 w ramach PO WER.

Wsparcie z zakresu doskonalenia umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli OWP jest poprzedzone **Diagnozą przygotowania nauczycieli do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym**, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz analizą zapotrzebowania OWP na określone umiejętności, kompetencje lub kwalifikacje. *Diagnoza* jest przygotowana i przeprowadzona przez OWP, szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym. Podmiot przeprowadzający *Diagnozę* powinien skorzystać ze wsparcia instytucji wspomagających OWP, tj. z uwzględnieniem narzędzi i metodologii opracowanych przez MEN i jednostki podległe lub nadzorowane. *Diagnoza* musi być zatwierdzona przez organ prowadzący przed złożeniem wniosku o dofinansowanie. *Diagnoza* nie jest załączana do wniosku

o dofinansowanie ale powinna być dostępna m.in. podczas kontroli projektu. Najważniejsze wnioski wynikające z *Diagnozy* powinny być zawarte w opisie projektu wraz z oświadczeniem Wnioskodawcy, że w/w *Diagnoza* została zatwierdzona przez organ prowadzący.

W ramach wsparcia na rzecz doskonalenia umiejętności, kompetencji lub kwalifikacji nauczycieli OWP będą preferowane działania służące poprawie kompetencji lub kwalifikacji w zakresie pedagogiki specjalnej. Wsparcie w ramach typu projektu C powinno obejmować w szczególności kształtowanie systemu wartości i postaw zawodowych, przygotowujących do pracy z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dotyczy to w szczególności rozpoznawania i zaspokajania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka w wieku przedszkolnym oraz rozpoznawania jego indywidualnych możliwości psychofizycznych oraz czynników środowiskowych, wpływających na jego funkcjonowanie. Wsparcie to powinno służyć tworzeniu w OWP warunków do edukacji dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dzieci z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

W ramach projektów składanych w powyższych naborach możliwa jest realizacja projektu:

- wyłącznie w zakresie typu 10.1.A,
- przewidującego wsparcie łącznie w zakresie typu 10.1.A i 10.1.B,
- przewidującego wsparcie łącznie w zakresie typu 10.1.A i 10.1.B i 10.1.C,
- wyłącznie w zakresie typu 10.1.B, **o ile wiodące i dominujące wsparcie (zarówno merytorycznie, jak i finansowo) skierowane jest do dzieci z niepełnosprawnościami,**
- przewidującego wsparcie łącznie w zakresie typu 10.1.C oraz 10.1.B, **o ile wiodące i dominujące wsparcie (zarówno merytorycznie, jak i finansowo) skierowane jest do dzieci z niepełnosprawnościami.**

Powyższe możliwości łączenia typów projektów muszą być zachowane w stosunku do każdego OWP, wspieranego w ramach projektu tzn. nie ma możliwości aby Beneficjent objął wsparciem w projekcie przedszkola, w którym w przedszkolu nr 1 zaplanuje działania z typu projektu 10.1.A, w przedszkolu nr 2 zaplanuje działania z typu projektu 10.1.B, a w przedszkolu nr 3 zaplanuje działania z typu projektu 10.1.C.

Logika i możliwości łączenia typów projektu będą weryfikowane w stosunku do każdego OWP wspieranego w ramach projektu. W przypadku gdy Wnioskodawca planuje wsparcie w projekcie więcej niż jednego OWP, należy we wniosku o dofinansowanie precyzyjnie opisać i przyporządkować wsparcie dla poszczególnych OWP wspieranych w projekcie.

Projekty, które zakładają tworzenie nowych miejsc przedszkolnych, realizowane są jako typ 10.1.A. Typ 10.1.A może być realizowany jako samodzielny typ projektu lub połączony z typami uzupełniającymi: 10.1.B i/lub 10.1.C.

Typ projektu 10.1.B może być realizowany samodzielnie, o ile wiodące i dominujące wsparcie (zarówno merytorycznie, jak i finansowo) skierowane jest do dzieci z niepełnosprawnościami.

Typ projektu 10.1.C nie może być realizowany samodzielnie. Może stanowić uzupełnienie pozostałych typów projektów. Oznacza to, że formy wsparcia możliwe do realizacji w ramach typu 10.1.C nie mogą stanowić dominującego wsparcia w ramach projektu (zarówno merytorycznie, jak i finansowo).

3. Katalog stawek maksymalnych

Katalog stawek maksymalnych 10.1	
Wynagrodzenia (kwoty brutto brutto)	
Nazwa kosztu	Maksymalna stawka PLN
Nauczyciel wychowania przedszkolnego zatrudniony zgodnie z Kartą Nauczyciela	<p>zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela uzależniona od stopnia awansu zawodowego, posiadanych kwalifikacji oraz wymiaru zajęć obowiązkowych, a wysokość dodatków odpowiednio od okresu zatrudnienia, jakości świadczonej pracy i wykonywania dodatkowych zadań lub zajęć, powierzonego stanowiska lub sprawowanej funkcji oraz trudnych lub uciążliwych warunków pracy.</p> <p>Podczas całego procesu wyboru projektów do dofinansowania obowiązuje stawka aktualna na dzień ogłoszenia konkursu. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy pomiędzy ogłoszeniem naboru, a etapem negocjacji wejdzie w życie nowa stawka wynagrodzenia. Wówczas możliwe jest uwzględnienie nowej stawki zaproponowanej przez Wnioskodawcę podczas etapu negocjacji. Uwzględnienie podwyżki może nastąpić wyłącznie według stawki obowiązującej, która weszła w życie. Niedopuszczalne jest uwzględnianie planowanych/projektowanych podwyżek, które nie zostały zatwierdzone przez ustawodawcę.</p>
Nauczyciel prowadzący zajęcia pozalekcyjne z dziećmi w wieku przedszkolnym	nie wyższe niż wynagrodzenie za jedną godzinę prowadzenia zajęć ustalone

<p>(zatrudniony zgodnie z Kartą Nauczyciela w innym niż wspierany w projekcie ośrodek wychowania przedszkolnego)</p>	<p>w sposób określony w art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela dla nauczyciela dyplomowanego posiadającego wykształcenie wyższe magisterskie i realizującego tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć, o którym mowa w art. 42 ust. 3 w tabeli w lp. 1, 2, 3 tej ustawy.</p> <p>Podczas całego procesu wyboru projektów do dofinansowania obowiązuje stawka aktualna na dzień ogłoszenia konkursu. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy pomiędzy ogłoszeniem naboru, a etapem negocjacji wejdzie w życie nowa stawka wynagrodzenia. Wówczas możliwe jest uwzględnienie nowej stawki zaproponowanej przez Wnioskodawcę podczas etapu negocjacji. Uwzględnienie podwyżki może nastąpić wyłącznie według stawki obowiązującej, która weszła w życie. Niedopuszczalne jest uwzględnianie planowanych/projektowanych podwyżek, które nie zostały zatwierdzone przez ustawodawcę.</p>
<p>Nauczyciel prowadzący zajęcia pozalekcyjne z dziećmi w wieku przedszkolnym (zatrudniony zgodnie z Kartą Nauczyciela we wspieranym w projekcie ośrodku wychowania przedszkolnego)</p> <p>Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela:</p> <p><i>nauczyciel wymieniony w art. 1 ust. 1, którzy w ramach programów finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej prowadzą zajęcia bezpośrednio</i></p>	<p>zgodnie z zapisami art. 35 ust. 3. Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela według stawki osobistego zaszeregowania nauczyciela, z uwzględnieniem dodatku za warunki pracy.</p> <p>Podczas całego procesu wyboru projektów do dofinansowania obowiązuje stawka aktualna na dzień ogłoszenia konkursu. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy pomiędzy ogłoszeniem naboru, a etapem negocjacji wejdzie w życie nowa stawka wynagrodzenia. Wówczas możliwe jest uwzględnienie nowej stawki zaproponowanej przez Wnioskodawcę</p>

z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz	podczas etapu negocjacji. Uwzględnienie podwyżki może nastąpić wyłącznie według stawki obowiązującej, która weszła w życie. Niedopuszczalne jest uwzględnianie planowanych/projektowanych podwyżek, które nie zostały zatwierdzone przez ustawodawcę.
Psycholog	zasady obliczania wynagrodzenia jak dla zatrudniania nauczycieli (powyżej) lub stawka 100 zł/godzinę w przypadku umów cywilno-prawnych, o ile ich zastosowanie jest zgodne z przepisami prawa
Pedagog	zasady obliczania wynagrodzenia jak dla zatrudniania nauczycieli (powyżej) lub stawka 100 zł/godzinę w przypadku umów cywilno-prawnych, o ile ich zastosowanie jest zgodne z przepisami prawa
Logopeda	zasady obliczania wynagrodzenia jak dla zatrudniania nauczycieli (powyżej) lub stawka 100 zł/godzinę w przypadku umów cywilno-prawnych, o ile ich zastosowanie jest zgodne z przepisami prawa
Wyposażenie placu zabaw (kwoty brutto)	
Zestaw wielofunkcyjny na plac zabaw stanowiący jeden środek trwały (zawierający np. zjeżdżalnię, tor przeszkód, ściankę wspinaczkową, wieżę, kładkę linową, most linowy itp.)	16 700
Huśtawka podwójna	3 000
Huśtawka równoważnia	2 200
Piaskownica	2 000
Sprężynowce	1 600
Karuzela	4 100
Dostosowanie sanitariatów do potrzeb dzieci (kwoty brutto)	
Umywalka (50 cm)	400
Miska ustępowa dla dzieci	600
Nakładka zmniejszająca obwód ustępu	24
Podest do toalet i umywalek	30
Półka na kubeczki – na 13 szt.	100
Podajnik na mydło	50

Podajnik na ręczniki papierowe	100
Wyposażenie/doposażenie kuchni (kwoty brutto)	
Lodówka	1 900
Zmywarka gastronomiczna z wyparaczem	4 300
Kuchenka elektryczna	1 800
Zabawki, pomoce dydaktyczne i artykuły plastyczne (kwoty brutto)	
Komplet zabawek (<i>zestaw przykładowy potrzebnych do realizacji zajęć w 1 grupie przedszkolnej liczącej 25 dzieci*</i>): Klocki drewniane – 3 kpl Geometryczne kształty z tworzywa - 4 kpl. Samochód wywrotka - 10 szt. Plansza/mata do zabawy samochodami ze schematami ulic, skrzyżowań–1 kpl. Lalka – dziecko zamykające oczy - 4 szt. Zestaw narzędzi do majsterkowania - 5 kpl. Zestaw perkusyjny - 2 kpl. Koń na biegunach - 1 szt. Zestaw plansz do zabaw ruchowych – 1 kpl. Skakanka - 25 szt. Piłka 30cm - 5 szt. Zestaw małego lekarza - 3 szt. Kuchenka - 1 kpl. Łazik (jeźdźnik dla dzieci) - 1 szt. Pojemnik na zabawki - 3 szt. Kasa z kalkulatorem - 1 kpl. Piłka skacząca różne rozmiary - 6 szt. Ringo - 15 szt. - Frisbee (latający dysk) 15 szt. Tunel dla dzieci (dł. ok 180cm) – 1 szt. Kolorowe woreczki do zajęć gimnastycznych i rehabilitacyjnych- 3 kpl. Miś - 5 szt. Samochód strażacki - 3 szt. Betoniarka - 3 szt. Koparka - 3 szt. Puzzle drewniane (różne wzory) - 5 szt. Dom do zabawy (wersja duża) - 1 szt. Zestaw zabawek do piaskownicy - 5 kpl. itd.	6 200
Pomoce dydaktyczne (<i>Komplet pomocy dydaktycznych potrzebnych do realizacji zajęć w 1 grupie przedszkolnej liczącej 25 dzieci*</i>): Słuchowiska z bajkami - zestaw edukacyjny - 2 kpl Gra planszowa - Jaś i Małgosia, Czerwony	3 000

<p>Kapturek, Grzybobranie lub inna - 2 kpl Uczyśmy się słówek - książka z ćwiczeniami - 25 szt. Gra w skojarzenia – np. karty do nauki języka angielskiego - 1 kpl Ścienna mapa Polski – dla dzieci - 1 szt. Gra ćwicząca pamięć dziecka – np. flagi- 2 szt. Unia Europejska – gra edukacyjna Plansze przyrodnicze np. o czterech porach roku - 1 kpl Gra do nauki recydingu – 1 szt. Ekologiczne puzzle - 5 szt. Liczby na magnesach - 6 kpl Liczydło na stojaku - 1 szt. Magnetyczna linijka – duża - 1 szt. Gry do ćwiczenia pamięci i spostrzegawczości i refleksu- 1 szt., itd.</p>	
<p>Artykuły plastyczne <i>(Komplet artykułów plastycznych potrzebnych do realizacji zajęć w 1 grupie przedszkolnej liczącej 25 dzieci na okres 1 roku szkolnego*)</i>: Brystol różne kolory , A3 – 15 kpl Brystol biały, A4 - 15 kpl Kolorowy papier rysunkowy A4 - 10 kpl Bibuła różne kolory - 30 szt. Nożyczki przedszkolne (zestaw 10 szt.) - 3 kpl Taśma samoprzylepna - 10 kpl Klej przeźroczysty - 15 szt. Klej uniwersalny- 15 kpl Papier szary A3 - 10 kpl Klasyczne markery zmywalne - 15 szt. Plastelina 25 szt. Kredki 12 kolorów - 30 szt. Farby Tempera - 5 szt. Zestaw pędzli do malowania - 10 kpl Tektura falista różne kolory - 15 szt. itd.</p>	3 200
Sprzęt (kwoty brutto)	
Komputer przenośny z oprogramowaniem	3 200
Drukarka	1 000
Cyfrowy aparat fotograficzny ze statywem	2 000
Telewizor max 42 cale	2 700

*w przypadku planowania zakupu zestawu dla grupy liczącej mniej niż 25 dzieci, stawkę maksymalną należy przeliczyć proporcjonalnie do liczby dzieci w grupie przedszkolnej.

Uwaga IOK: W trakcie realizacji projektu w uzasadnionych sytuacjach za zgodą IOK dopuszcza się zmianę projektu polegającą na odstępstwie od zapisów regulaminu w zakresie standardu usług oraz katalogu dopuszczalnych stawek. Zmiana projektu może wynikać:

- ze zmiany przepisów regulujących realizację projektu i ich interpretacji,
- z zamówień udzielanych w ramach projektu realizowanych zgodnie z zasadami określonymi w wytycznych,
- z braku na rynku ofert mieszczących się w stawkach zaakceptowanych przez IOK,
- z sytuacji nieprzewidzianych przez IOK na etapie regulaminu konkursu.

Informacja dotycząca sposobu angażowania nauczycieli wychowania przedszkolnego, specjalistów i innych osób do realizacji zajęć w ramach podstawy programowej, zajęć w ramach pomocy-psychologiczno-pedagogicznej i zajęć dodatkowych:

Nauczyciele w publicznych OWP prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) powinni być zatrudniani na podstawie przepisów Ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela.

Nauczyciele w publicznych OWP prowadzonych przez inne podmioty niż JST oraz w niepublicznych OWP powinni być angażowani zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującego prawa, w szczególności zgodnie z Ustawą o finansowaniu zadań oświatowych oraz z poszanowaniem postanowień Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków. Zgodnie z przepisami prawa, w przedszkolach, innych formach wychowania przedszkolnego, szkołach i placówkach prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego nauczycieli zatrudnia się na podstawie umowy o pracę, zgodnie z ustawą – Kodeks pracy (art. 10a Karty Nauczyciela, dodany ustawą o finansowaniu zadań oświatowych). Przepis ten ma zastosowanie w przypadku zatrudniania wszystkich nauczycieli, niezależnie od zajmowanego stanowiska, a więc także do zatrudniania nauczycieli pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych.

Ponadto w placówkach, o których mowa powyżej, art. 10a ust. 2 i 3 dopuszcza w przypadku nauczycieli prowadzących zajęcia bezpośrednio z uczniami lub wychowankami w wymiarze nie wyższym niż 4 godziny tygodniowo, powierzenie prowadzenia tych zajęć na innej podstawie niż umowa o pracę, jeżeli w treści łączącego strony stosunku prawnego nie przeważają cechy charakterystyczne dla stosunku pracy. Nauczyciele prowadzący zajęcia na innej podstawie niż umowa o pracę, muszą spełniać warunki, o których mowa w art. 10 ust. 5 pkt 3 i 4 Karty Nauczyciela.

Przepis art. 10 ust. 8a stosuje się odpowiednio.

Jednocześnie należy podkreślić, że przepis art. 10a Karty Nauczyciela ma zastosowanie wyłącznie do zatrudniania nauczycieli. Nie dotyczy on natomiast innych stanowisk pracy.

Przepis ten nie znajdzie zatem zastosowania:

- do zatrudniania osób niebędących nauczycielami, posiadających przygotowanie uznane przez dyrektora przedszkola lub szkoły za odpowiednie do prowadzenia zajęć rozwijających zainteresowania (art. 15 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe),
- w przypadkach, w których obowiązujące przepisy nie wymagają zatrudnienia nauczyciela posiadającego wymagane kwalifikacje, dotyczy to np. stanowiska fizjoterapeuty czy też pomocy nauczyciela w przedszkolu, na których to stanowiskach nie są wymagane kwalifikacje pedagogiczne.

Zajęcia realizowane w ramach podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz te, które wynikają z przepisów o pomocy psychologiczno-pedagogicznej muszą być realizowane przez nauczycieli posiadających kwalifikacje określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ustawy Karta Nauczyciela.

Wszystkie inne zajęcia w przedszkolu (tj. zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania) ustalane na poziomie rodziców i organów prowadzących mogą prowadzić osoby, których kwalifikacje zostały uznane przez dyrektorów przedszkoli za odpowiednie do prowadzenia tych zajęć. Z osobą, która nie jest nauczycielem i posiada kwalifikacje do prowadzenia zajęć dodatkowych w przedszkolu, uznane za odpowiednie przez dyrektora przedszkola, można zawierać umowy cywilno-prawne.

Informacja dotycząca pobierania opłat od rodziców w trakcie realizacji projektu:

Dopuszcza się możliwość pobierania opłat od rodziców dzieci uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego objętych wsparciem w ramach projektu. Powyższe opłaty mogą mieć formę np. tzw. czesnego lub/i opłat z tytułu korzystania z dziecka z opieki i edukacji ponad wymiar godzinowy wynikający z realizacji podstawy programowej (tzw. godziny za 1 zł) lub/i opłat za wyżywienie. Rekomenduje się aby wszelkie opłaty pobierane od rodziców stanowiły wkład własny finansowy prywatny do projektu. Informacja o zaplanowaniu pobierania opłat od rodziców, w tym informacja o wysokości pobieranych opłat, powinna być zawarta w treści wniosku o dofinansowanie. Należy również mieć na uwadze, że możliwość wykorzystania opłat od rodziców w projektach przedszkolnych jako wkład własny do projektu, nie może ograniczać udziału w projekcie grupom docelowym wspieranym w ramach projektów EFS. Natomiast w sytuacji gdy Wnioskodawca w trakcie trwania projektu będzie pobierał opłaty od rodziców i nie uwzględnił tego faktu we wniosku o dofinansowanie, pobierane opłaty od rodziców mogą zostać uznane dochód w projekcie zgodnie z zapisami wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków. Beneficjent ma obowiązek ujawniania wszelkich dochodów w okresie realizacji projektu. W przypadku generowania dochodu w trakcie realizacji projektu, Beneficjent wykazuje we wnioskach o płatność wartość uzyskanego dochodu i dokonuje jego zwrotu na rachunek bankowy IZ RPO WD do dnia 10 stycznia roku następującego po roku, w którym powstał. IZ RPO WD może wezwać Wnioskodawcę do zwrotu dochodu w innym terminie. Dochód może pomniejszać wydatki kwalifikowalne projektu.

4. Inne szczególne wydatki

Cross-financing to zasada, która pozwala finansować w projekcie z Europejskiego Funduszu Społecznego część wydatków typowych dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Dzięki temu możliwa jest realizacja projektów bardziej kompleksowych, które lepiej dopasowują się do potrzeb Beneficjenta. Na przykład możliwe jest sfinansowanie prac z zakresu przystosowania budynków i pomieszczeń do korzystania z nich przez osoby z niepełnosprawnościami poprzez wykonanie podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami.

W ramach działania będą finansowane obok działań tzw. miękkich, wydatki inwestycyjne w ramach mechanizmu finansowania krzyżowego cross-financing, zgodnie z „Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w okresie programowania na lata 2014-2020”. Wydatki objęte mechanizmem cross-financingu są objęte zasadami kwalifikowalności dotyczącymi Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W związku z powyższym Wnioskodawca winien przestrzegać między innymi zasady trwałości projektu opisanej w powyżej wymienionych wytycznych.

Wartość wydatków w ramach cross- finansingu nie może stanowić więcej niż 10% finansowania unijnego na poziomie projektu.

Cross-financing w ramach projektów współfinansowanych z EFS może dotyczyć wyłącznie takich kategorii wydatków, bez których realizacja projektu nie byłaby możliwa, w szczególności w związku z zapewnieniem realizacji zasady równości szans, a zwłaszcza potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wydatki powinny wynikać z potrzeby realizacji danego projektu i stanowić logiczne uzupełnienie działań. Cross-financing powinien być bezpośrednio powiązany z głównymi zadaniami realizowanymi w ramach danego projektu. Cross-financing nie może dotyczyć kosztów pośrednich.

W przypadku projektów współfinansowanych z EFS cross-financing może dotyczyć wyłącznie:

- a) zakupu nieruchomości;
- b) zakupu infrastruktury, przy czym poprzez infrastrukturę rozumie się elementy nieprzenośne, na stałe przytwierdzone do nieruchomości, np. wykonanie podjazdu do budynku, zainstalowanie windy w budynku;
- c) dostosowania lub adaptacji (prace remontowo-wykończeniowe) budynków i pomieszczeń.

Przykładowe wydatki stanowiące cross-financing:

- ogrodzenie placu zabaw,
- bezpieczna nawierzchnia na placu zabaw,
- „biały montaż” (m.in.: umywalki, baterie, zlewozmywaki, miski ustępowe, płytki).

Cross-financing nie może dotyczyć kosztów pośrednich.

Zakup środków trwałych, za wyjątkiem zakupu nieruchomości, infrastruktury i środków trwałych przeznaczonych na dostosowanie lub adaptację budynków i pomieszczeń, nie stanowi wydatku w ramach cross-financingu. Ponadto należy zwrócić uwagę na rozróżnienie pomiędzy remontem budynku, który nie jest dopuszczalny w ramach cross-financingu, a dostosowaniem budynku do potrzeb projektu. Remontem budynku będzie w szczególności wykonywanie prac związanych z elewacją budynku lub innych prac remontowych niezwiązanych bezpośrednio z realizowanym projektem (np. wymiana okien w całym budynku). Natomiast, w ramach dostosowania należy przyjąć wykonanie takich robót budowlanych, w wyniku których nastąpi przystosowanie pomieszczenia do spełnienia funkcji, którą to pomieszczenie będzie miało spełniać w projekcie.

Wartość wydatków poniesionych na zakup środków trwałych o wartości początkowej wyższej niż 10 000 PLN netto w ramach kosztów bezpośrednich projektu oraz wydatków w ramach cross-financingu nie może łącznie przekroczyć 30% wydatków projektu.

Definicja środków trwałych jest zgodna z zapisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330, z późn. zm.). Wydatki ponoszone na zakup środków trwałych oraz cross-financing powyżej dopuszczalnej kwoty określonej w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie projektu są niekwalifikowalne.

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, ze względu na sposób ich wykorzystania w ramach i na rzecz projektu, dzielą się na:

- a) środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne bezpośrednio powiązane z przedmiotem projektu (np. wyposażenie sal pobytowych w przedszkolu),
- b) środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne wykorzystywane w celu wspomagania procesu wdrażania projektu (np. rzutnik na szkolenia).

Wydatki poniesione na zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, o których mowa w lit. a, a także koszty ich dostawy, montażu i uruchomienia, mogą być

kwalfikowalne w całości lub części swojej wartości zgodnie ze wskazaniem beneficjenta opartym o ich faktyczne wykorzystanie na potrzeby projektu.

Wydatki poniesione na zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, o których mowa w lit. b, o wartości początkowej wyższej niż 10 000 PLN netto, mogą być kwalfikowalne wyłącznie w wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym za okres, w którym były one wykorzystywane na rzecz projektu. W takim przypadku rozlicza się wydatki do wysokości odpowiadającej odpisom amortyzacyjnym i stosuje warunki i procedury określone w sekcji 6.12.2 Wytycznych w zakresie kwalfikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020. W takim przypadku wartość środków trwałych nie wchodzi do limitu środków trwałych i cross-financingu.

Szczegółowe zasady dotyczące cross-financingu, środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych są uregulowane w Wytycznych w zakresie kwalfikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.